

Öz çayımız, öz dadımız...

Azərbaycanda çay bitkisi ilk dəfə 1912-ci ildə Lənkəran bölgəsinə gətirilərək orada əkilib. Ölkəmizdə ilk dəfə olaraq çay zavodu 1937-ci ildə Lənkəranda tikilib. Bundan sonra Azərbaycanda çayın kütləvi şəkildə emalına başlanılıb. Ölkəmizdə 1970-1980-ci illərdə 36 min hektar sahədə çay becərilib və 34 min tondan çox çay istehsal edilib. Həmin vaxt 15 zavod tikilib istifadəyə verilib. Azərbaycanda yerli çayın istehsalı 1980-ci illərin ortalarında maksimuma çatıb. Həmin vaxt bu göstərici 8,6 min ton, çay kollektör sahələri isə 13,4 min hektar olub. 300 milyon əhalisi olan SSRİ-nin çaya tələbatının 8-10 faizi Azərbaycan çayı hesabına ödənilib. O dövrdə Azərbaycanın cənub bölgəsində çay emalı ilə məşğul olan 10-dan çox fabrikinin var idi. Eyni zamanda Bakıda və Lənkəranda çayı qablaşdırma iki nəhəng fabrikinin fəaliyyət göstərdiyi və bu müəssisələrdə minlərlə işçi çalışırdı. Daha sonra ölkəmizdə çayçılıq sahəsində durğunluq yaşansa da, ümummilli lider Heydər Əliyevin 1993-cü ildə

ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə qayıdırdı. Sonra Azərbaycanda bu sahənin inkişafı üçün yeni stimullar yaranmış, sahibkarlara geniş dəstək verilmişdir. Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən çayçılığın inkişafına dair Dövlət Proqramı qəbul edilmişdir. Son 3 ildə Lənkəran və Astarada 500 hektardan çox çay plantasiyası salınmışdır.

Statistika göstərir ki, dünyada çaya olan tələbat gündəngünə artır. Qeyd etmək lazımdır ki, dünya çay bazarı, digər məhsullardan fərqli olaraq, iri müqavilələrlə tənzimlənir. Burada çayın dərhal daşınması metodu hakimdir. Bunun nəticəsidir ki, digərlərindən fərqli olaraq, çayın qiymətlərində fərqlər qaçılmaz olur.

Bəs Azərbaycanda çayçılığın dünəni ilə bu gününü müqayisə etsək necə olar? Şübhəsiz, bu sahədə böyük gerilməyə şahid olarıq. Doğrudur, bu gün Azərbaycan xarici ölkələrə çay ixracını dayandırmayıb, amma faktlara nəzər saldıqda, onun kənddən da böyük həcmdə çay ixal etdiyi

aşqara çıxır. Bütün bunlara baxmayaraq, son zamanlar Lənkəranda və Astarada çayçılığın inkişafına diqqət artır. Bir sıra fermerlərin uğurlu start götürməsi çayçılığın inkişafına ümidlər yaradıb. Əsas məsələ nəsilin illərlə qazandığı çay ənənəsinin itməməsidir. Astarada "İlyasçay" MM, "Astarçay" Assosiasiyasının bu işlərə başlamasını təqdir etmək lazımdır.

Hazırda ölkədə becərilən çay qiymətinə görə ən bahalı çaylarla rəqabət apara bilər. Azərbaycanda hər il 15 min tondan artıq çay içilir. Ekspertlərin fikrincə, 1 hektar çay plantasiyasının salınması və becərilməsinə 30 min manatdan artıq vəsait lazımdır. Çay uzunömürlü bitki olduğundan onun gəlir gətirməsi üçün çox vaxt tələb edilir.

Çay bizim süfrələrdə hər zaman olacaq. Bizdə yaxşı istirahət üçün yaxşı ətirli çay əsasdır. Özümüzün çayımız isə lap yerinə düşər. Necə deyirlər, "Öz çayımız, öz dadımız..."